

PROIECT
LEGEA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PREUNIVERSITAR
ELEMENTE DE REFORMĂ

A. Organizarea sistemului de învățământ

I. Potrivit proiectului prezentei legi, sistemul de învățământ preuniversitar are la bază următoarele valori:

- a) Starea de bine – crearea unui mediu favorabil învățării și a unui climat predictibil, de încredere care să asigure confortul fizic și psihic, creșterea stimei de sine și dezvoltarea personală pentru beneficiarii primari ai educației;
- b) Echitatea – respectarea dreptului fiecărui beneficiar de a avea șanse egale de acces, participare și de atingere a potențialului său optim;
- c) Excelența – atingerea celui mai înalt nivel de educație și formare profesională care vizează domeniile de competențe ale elevului, competență profesională a cadrului didactic/personalului de conducere din învățământ care determină îmbunătățirea permanentă a strategiilor didactice în activitatea profesională;
- d) Integritatea – asigurarea de repere valorice și promovarea eticii în educație;
- e) Profesionalismul – menținerea de standarde ridicate în furnizarea de servicii educaționale pentru beneficiarii primari ai sistemului de învățământ;
- f) Respectul – adoptarea unor atitudini/comportamente de relaționare adecvate, pozitive, dezirabile, de apreciere/considerație în diferite contexte, față de alte persoane, instituții, mediu și societate, ca parte a formării;
- g) Flexibilitatea – adaptarea la noi contexte și direcții care asigură un parcurs dinamic de învățare în vederea dobândirii și dezvoltării de competențe;
- h) Transparența – asigurarea unui sistem educațional deschis prin promovarea unei comunicări asertive și oneste în procesul de educație și prin utilizarea unor mecanisme eficiente în procesul de învățare-evaluare.
- i) Colaborarea – dezvoltarea parteneriatelor educaționale cu mediul universitar, comunitatea, familia, mediul de afaceri în vederea parcurgerii traseului educațional de către beneficiarul direct;
- j) Diversitatea - acceptarea și promovarea unui sentiment puternic de identitate individuală bazată pe caracteristici personale, puncte forte, abilități, interese și perspective diferite;
- k) Incluziunea – îmbunătățirea permanentă a serviciilor oferite tuturor membrilor comunității, indiferent de particularitățile individuale, care să asigure participarea, dezvoltarea comportamentelor adaptative, dezvoltarea abilităților cognitive, construirea unor relații afective pozitive, asigurarea stării de bine, cu accent pe nevoile individuale ale beneficiarului.

Principiile care guvernează învățământul preuniversitar sunt reglementate astfel:

- a) principiul nediscriminării - în baza căruia accesul la educație de calitate se realizează fără discriminare;

- b) principiul calității - în baza căruia activitățile de învățământ se raportează la standarde de referință și la bune practici naționale și internaționale;
- c) principiul relevanței - în baza căruia educația răspunde nevoilor de dezvoltare personală și social-economică;
- d) principiul eficienței - în baza căruia se urmărește obținerea de rezultate educaționale maxime, prin gestionarea resurselor existente;
- e) principiul descentralizării decizionale - în baza căruia deciziile principale se iau de către cei implicați direct în procesul educațional;
- f) principiul răspunderii publice - în baza căruia unitățile de învățământ răspund public de performanțele lor;
- g) principiul garantării identității culturale a tuturor cetățenilor români și dialogului intercultural;
- h) principiul asumării, promovării și păstrării identității naționale și a valorilor culturale ale poporului român;
- i) principiul recunoașterii și garantării drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale, dreptul la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase;
- j) principiul asigurării egalității de șanse - eliminarea diferențelor privind accesul și tratamentul pentru toți beneficiarii primari ai educației, fără niciun fel de discriminare/asigurarea unui traseu echitabil pentru toți beneficiarii primari ai sistemului de educație;
- k) principiul transparenței - concretizat în asigurarea vizibilității totale a deciziei și a rezultatelor, prin comunicarea periodică și adecvată a acestora;
- l) principiul libertății de gândire și al independenței față de ideologii, dogme religioase și doctrine politice;
- m) principiul incluziunii sociale – acceptarea cu drepturi depline în comunitate, asigurarea participării active a persoanelor dezavantajate la procesul de educație în ansamblul său,
- n) principiul centrării educației pe beneficiarii acesteia - vizează racordarea disciplinelor și ariilor curriculare la dezvoltarea cunoașterii actuale, corelat cu vârstele școlare și cu psihologia vârstelor, conducând la stabilirea disciplinelor de studiu pentru fiecare nivel de educație în funcție de recomandările rezultate din determinarea interesului și aptitudinilor elevilor în raport cu competențele cheie vizate;
- o) principiul participării și responsabilității părinților/ reprezentanților legali - orientează acțiunile părinților/reprezentanților legali în raport cu activitățile școlii pentru a contribui la un parcurs educațional de succes al elevilor într-o manieră responsabilă și complementară, stabilind limitele de intervenție a părinților în activitățile școlii ;
- p) principiul promovării educației pentru viață prin dezvoltarea competențelor specifice educației pentru sănătate, educației pentru mediu, educației financiare și educației juridice, precum și pentru practicarea educației fizice și activităților sportive;
- q) principiul organizării învățământului confesional potrivit cerințelor specifice fiecărui cult recunoscut;
- r) principiul fundamentării deciziilor pe dialog și consultare - prin comunicare transparentă, pentru a asigura o încredere ridicată a beneficiarilor actului de predare, învățare și colaborarea și construirea unui parteneriat cu familia în domeniul învățării elevului, în domeniul dezvoltării lui fizice, intelectuale și morale, ca principal instrument al realizării unui sistem de educație deschis;
- s) principiul respectării dreptului elevului la opinie, ca beneficiar direct al sistemului de învățământ.

II. În ceea ce privește educația timpurie, prezentul proiect de lege transpune viziunea Raportului România Educată prin:

- reglementarea nivelului de educație timpurie ca sistem integrat format din învățământul antepreșcolar (3 luni - 3 ani) și învățământul preșcolar (3 - 6 ani), ambele cuprinzând grupa mică, grupa mijlocie și grupa mare. Educația timpurie se organizează în creșe, grădinițe și în centre de zi. Creșele fac parte din sistemul național de învățământ preuniversitar și oferă copiilor antepreșcolari cu vârste cuprinse între 3 luni și 3 ani servicii integrate de educație, îngrijire și supraveghere;
- reglementarea nivelului de educație timpurie ca sistem incluziv, asigurarea componentei de incluziune prin realizată de Centrul Național pentru Educație Incluzivă, cu atribuții în ceea ce privește consilierea școlară, asistența educațională și elaborarea standardelor de calitate pentru educația timpurie;
- reglementarea serviciilor complementare care să coexiste cu serviciile standard de educație timpurie. În localitățile în care nu există creșe, grădinițe sau centre de zi, se vor putea dezvolta servicii de educație timpurie complementare de tip ludotecă, grup de joacă, grădiniță comunitară, care vor funcționa ca structuri ale unităților de învățământ și centrelor de zi din localități limitrofe.

Cu privire la învățământul secundar superior- liceal, acesta se va derula în licee teoretice, licee vocaționale și licee profesionale și cuprinde clasele a IX-a - a XII-a. Unitățile de învățământ liceal vor funcționa cu respectarea principiului asumării filierei în care școlarizează.

În cadrul învățământului liceal funcționează trei filiere distincte:

- a) filiera teoretică cu profilurile umanist și real;
- b) filiera vocațională cu profil militar, teologic, sportiv, artistic și pedagogic;
- c) filiera profesională cu profilurile tehnic, servicii, resurse naturale și protecția mediului.

Ministerul Educației va stabili criteriile de încadrare a unei unități de învățământ liceal într-una dintre cele trei filiere, teoretică, vocațională sau profesională prin metodologie aprobată prin ordin al ministrului educației, în termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentului proiect de lege. Liceele care funcționează cu filierele teoretică sau vocațională se vor constitui în filiera asumată minimum 2/3 din numărul de clase pe nivel, pentru toate clasele care funcționează în cadrul acestora, inclusiv în structurile arondate.

Unitățile de învățământ liceal profesional se vor organiza cu o singură filieră – filiera profesională - și unul sau mai multe profiluri. În cadrul profilurilor se pot organiza una sau mai multe calificări profesionale sau specializări, conform legii.

Unitățile de învățământ liceal teoretice vor putea include și clase din filiera vocațională și se vor organiza cu unul sau mai multe profiluri. În cadrul profilurilor se pot organiza una sau mai multe calificări profesionale sau specializări, conform legii.

Unitățile de învățământ liceal vocațional vor putea include și clase din filiera teoretică și se vor organiza cu unul sau mai multe profiluri. În cadrul profilurilor se pot organiza una sau mai multe calificări profesionale sau specializări, conform legii.

Fiecare filieră are multiple specializări și se derulează în contexte de învățare diverse, care să stimuleze creativitatea, spiritul critic și dorința de explorare/investigare a elevului. Filiera profesională și filiera vocațională vor o orientare practică și activitățile de predare/învățare/evaluare se vor putea derula, parțial, la potențiali angajatori sau instituții relevante. În educația profesională

nonduală și în cea vocațională, procesul educațional se va derula atât în școală, cât și în spații speciale de practică.

Se va reglementa **transferul între cele trei filiere ale învățământului secundar superior**, în baza unor examene competitive, în funcție de numărul de locuri existente, înainte de atingerea capacității maxime de școlarizare. Testele vor fi comprehensive, axate pe testarea competențelor necesare pentru a efectua transferul, iar participarea la aceste teste nu poate fi limitată prin condiții suplimentare. Testele vor permite inclusiv schimbarea anului de studiu.

III. Se reconfigurează cadrul legal pentru funcționarea consorțiilor școlare și consorțiilor de învățământ dual. Astfel, autoritățile administrației publice locale vor putea decide înființarea consorțiilor școlare. Consorțiile școlare sunt parteneriate contractuale între unitățile de învățământ acreditate care asigură:

- a) prioritate la mobilitatea personalului între unitățile membre ale consorțiului;
- b) utilizarea în comun a resurselor unităților de învățământ din consorțiu;
- c) lărgirea oportunităților de învățare oferite elevilor și recunoașterea reciprocă a rezultatelor învățării și evaluării acestora.

Cadrul general pentru înființarea, funcționarea și desființarea consorțiilor școlare se va reglementa prin metodologie aprobată prin ordin al ministrului educației.

Se asigură în același timp cadrul legal pentru cooperarea cu toți factorii implicați, inclusiv universitățile, pentru crearea unor **campusuri de învățământ profesional dual**, de importanță regională, care oferă programe comprehensive de formare cu nivele de bază (ISCED 3-5) și avansate (ISCED 6-8) și dezvoltarea infrastructurii de învățământ profesional dual, în jurul principalilor poli de dezvoltare, cu rute complete.

Consorțiile școlare sunt parteneriate contractuale între unitățile de învățământ acreditate, nu se vor supune procedurii de autorizare/acreditare și vor asigura: prioritate la mobilitatea personalului între unitățile membre ale consorțiului, utilizarea în comun a resurselor unităților de învățământ din consorțiu precum și lărgirea oportunităților de învățare oferite elevilor și recunoașterea reciprocă a rezultatelor învățării și evaluării acestora.

Consorțiile de învățământ dual sunt forme de asociere formate cel puțin din următoarele tipuri de entități: licee profesionale de stat și/sau particulare acreditate, instituții de învățământ superior acreditate, autorități publice locale și operatori economici. Consorțiul poate include și alți parteneri relevanți în domeniul pregătirii profesionale care pot susține un ecosistem extins de formare duală. Consorțiile de învățământ dual vor sta la baza dezvoltării unor centre/campusuri profesionale integrate care deservește învățământul liceal dual și învățământul universitar dual și care reprezintă parte a infrastructurii școlare, infrastructurii universitare și infrastructurii operatorilor economici și a partenerilor pusă la dispoziția consorțiului pentru procesul de învățământ, fără scop patrimonial.

IV. Educația specială și educația incluzivă - Pornind de la conceptul educației speciale și educației incluzive din Raportul România Educată, conform căruia: „Ministerul Educației va sprijini tranziția tuturor școlilor către un sistem pedagogic diferențiat pe un model pedagogic de intervenție în trei pași, care ghidează personalizarea strategiei pedagogice pentru fiecare elev, în funcție de nevoile sale, în detrimentul identificării doar a elevilor cu CES”, prezentul proiect va asigura cadrul legal pentru ca, începând cu grupa mică din învățământul preșcolar, pentru respectarea interesului

superior al copilului, educația specială să se realizeze în baza unui sistem de sprijin pe cinci niveluri, astfel:

a) Sprijinul incluziv general, de nivel 1, este o formă de educație incluzivă de care beneficiază elevul/preșcolarul cu dizabilități/nevoi speciale/tulburări specifice de învățare ușoare și pe care cadrul didactic, cu consultarea specialiștilor din cadrul compartimentului de asistență psihopedagogică, îl poate oferi singur, în condiții de predare obișnuite, sub formă de activități individuale de sprijin și aranjamente de predare-evaluare flexibile. Acest tip de sprijin poate include și intervenții sporadice, limitate în timp, ale unor specialiști din compartimentul de asistență psihopedagogică.

b) Sprijin incluziv de nivel 2 este o formă de educație incluzivă de care beneficiază elevul/preșcolarul cu dizabilități/nevoi speciale ce necesită intervenția regulată a unor specialiști care să sprijine procesul de predare-învățare, proces care se poate desfășura în totalitate în sala de clasă obișnuită dar presupune prezența unui cadru didactic de sprijin, a unui asistent personal, a unui facilitator, a unui interpret mimico-gestual, a unui consilier școlar, a unui psiholog, a altui specialist sau a unei alternanțe a acestora.

c) Sprijinul incluziv de nivel 3 este o formă de educație incluzivă de care beneficiază elevul/preșcolarul ale cărui dizabilități/nevoi speciale presupun anumite activități de sprijin care nu se pot desfășura în sala de clasă obișnuită în condiții normale și care are nevoie de intervenții individualizate ale unor specialiști pentru a își atinge potențialul maxim de dezvoltare. Elevul/prescolarul beneficiază de o reducere a componentei curriculare cu cel mult 20% pentru a permite activități terapeutice cu logopezi, kinetoterapeuți, consilieri școlari, psihologi școlari, după caz, în spații dedicate. Elevul/prescolarul beneficiază de suport educațional individualizat sau în grupuri de lucru mici prin cadre didactice de sprijin, în timpul și în afara orelor de curs.

d) Sprijinul incluziv de nivel 4 este o formă de educație incluzivă de care beneficiază elevul/prescolarul ale cărui dizabilități/nevoi speciale presupun un nivel sporit de asistență și intervenții individualizate complexe și integrate pentru a își atinge potențialul maxim de dezvoltare. Elevul/prescolarul beneficiază de curriculum diferențiat și programe speciale, desfășoară între 80 și 90% din activitățile de învățare în spații dedicate în cadrul unităților de învățământ, în grupuri reduse, și participă la activități limitate de educație generală, în funcție de propriul profil.

e) Sprijinul special de nivel 5 este o formă de educație specială, iar responsabilitatea principală pentru implementarea lui revine cadrului didactic din unitățile de învățământ special. Este asigurat acelor elevi ale căror obiective de creștere, dezvoltare sau învățare nu pot fi atinse prin măsuri de sprijin incluziv.

În învățământul antepreșcolar, educația specială se va organiza sub forma grupelor de intervenție timpurie, pentru copiii cu surdocecitate/dizabilități senzoriale multiple, asigurându-se terapii specifice de recuperare și compensare, precum și servicii specializate de asistență socială, medicale, psihologice, consiliere, audiometrie, ortofonie, corelate și potrivite nevoilor educaționale specifice. Modul de organizare, terapiile și serviciile de intervenție timpurie se vor reglementa prin metodologie aprobată prin ordin al ministrului educației.

Centrul Național pentru Educație Incluzivă va forma cadre didactice din învățământul de masă în vederea dobândirii competențelor specifice activităților didactice realizate pentru copiii cu cerințe educaționale speciale.

Pentru nivelurile 1-2 se va asigura o finanțare majorată cu 75% față de costul standard/ antepreșcolar/preșcolar/elev, iar pentru nivelurile 3-4 se va asigura o finanțare majorată cu 100%.

V. Pentru copiii, preșcolarii și elevii cu boli cronice sau cu alte boli sau afecțiuni, spitalizați pentru o perioadă îndelungată, respectiv mai mare de 4 săptămâni, se organizează „Școala din spital”, în cadrul căreia procesul de învățământ se realizează individual, în grupe sau clase, în cadrul unității sanitare în care aceștia sunt internați.

Școala din spital va fi organizată și va funcționa în cadrul universităților de medicină și farmacie. Unitățile de învățământ preuniversitar -școli din spital - se vor înființa prin ordin al ministrului educației, la propunerea Senatului universitar și vor fi acreditate prin efectul legii. Școala din spital înființată în cadrul unei universități de medicină și farmacie poate asigura procesul instructiv-educativ pentru preșcolarii/elevii din spitalele de pe raza teritorială a acestora, pentru preșcolarii și elevii din spitalele aflate în județe limitrofe, precum și pentru orice alt spital care solicită asigurarea procesului instructiv-educativ pentru copiii, preșcolarii, elevii internați pentru o perioadă mai mare de 4 săptămâni, indiferent de numărul acestora. Procesul de învățământ din cadrul acestora va putea fi desfășurat de cadre didactice titulare în învățământ, de cadre didactice membre ale Corpului Național al Profesorilor pentru Școala din Spital.

În cadrul școlilor din spital vor putea fi desfășurate, cu aprobarea medicului șef de secție din spital și în regim de voluntariat, activități educative și orice alte activități extradidactice la solicitarea copiilor/preșcolariilor/elevilor.

Elevii înscriși în forma de școlarizare școala din spital, care în clasa a VIII a sunt internați pentru o perioadă mai mare de 6 luni, vor putea fi admiși la liceu fără susținerea evaluării naționale.

VI. În ceea ce privește portofoliul educațional și curriculumul la decizia școlii, acestea au fost reglementate astfel încât să definească corect parcursul școlar, iar evaluarea elevului să fie realizată prin observarea parcursului acestuia pe baza unui profil de dezvoltare specific vârstei și înregistrarea progresului în portofoliul personal educațional. La învățământul primar, elevul va opta în cadrul curriculumului la decizia școlii pentru 2-4 ore pe săptămână. La învățământul secundar inferior, elevul va opta în cadrul curriculumului la decizia școlii pentru 3-5 ore pe săptămână. La învățământul liceal, elevul va opta în cadrul curriculumului la decizia școlii pentru 6-8 ore pe săptămână.

Curriculumul la decizia școlii se va constitui atât din pachete de discipline opționale oferite la nivel național, regional și local, cât și din pachete de discipline opționale oferite la nivelul unității de învățământ.

Pentru învățământul profesional și tehnic, curriculumul la decizia școlii va fi elaborat de unitatea de învățământ, în parteneriat cu operatorii economici/autoritățile administrației publice locale, pentru adaptarea formării profesionale a elevilor la nevoile locale ale pieței muncii.

Consiliul de administrație al unității de învățământ, în urma consultării elevilor, părinților și pe baza resurselor disponibile, va stabili curriculumul la decizia școlii.

VII. Planurile-cadru și programele școlare pentru discipline, respectiv modulele de pregătire obligatorii din învățământul preuniversitar vor fi elaborate de către instituțiile și organismele abilitate ale Ministerului Educației și vor fi aprobate prin ordin al ministrului educației.

Programele școlare stabilesc, pentru fiecare disciplină, domeniul de studiu/modulul de pregătire din planul de învățământ, finalitățile urmărite și evidențiază conținuturile fundamentale de ordin

teoretic, experimental și aplicativ, oferind orientări metodologice generale pentru realizarea și evaluarea acestora.

Programele școlare pentru disciplinele, respectiv modulele de pregătire opționale se vor putea elabora și la nivelul unităților de învățământ, cu consultarea, după caz, a consiliului profesoral, consiliului consultativ al elevilor, structurii asociative a părinților, precum și a reprezentanților comunității locale sau a operatorilor economici cu care unitatea de învățământ are relații pentru pregătirea practică a elevilor. Programele școlare vor fi aprobate de consiliul de administrație al unității de învățământ.

VIII. Se reglementează profilul de formare a absolventului la sfârșitul învățământului primar, secundar inferior și al celui liceal ca fiind o componentă reglatoare a Curriculumului național, prin raportare la criteriile stabilite prin hotărâre de Guvern, inițiată de Ministerul Educației, în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a legii. Profilul conține descriptorii realizărilor elevilor la sfârșitul unui ciclu de învățământ și este parte componentă a portofoliului personal educațional.

Portofoliul personal educațional cuprinde catalogul electronic, evaluări de profil și recomandări de recuperare, diplomele, certificatele sau alte înscrisuri obținute în urma evaluării competențelor dobândite sau a participării la activități de învățare, în diferite contexte, precum și produse sau rezultate ale acestor activități, în contexte de învățare formale, nonformale și informale.

Portofoliul personal educațional este elementul central al evaluării învățării și va permite monitorizarea evoluției elevului, prin înregistrarea, în cuprinsul acestuia:

- a) a evaluării profilului elevului, prin observarea parcursului acestuia pe baza unui profil de dezvoltare specific vârstei;
- b) a progresului școlar urmărit prin forme de evaluare continuă, care monitorizează atingerea obiectivelor învățării;
- c) a evaluărilor profilului preșcolarului/elevului, realizate diferențiat, în funcție de nivelul de învățământ.

Utilizarea Portofoliului educațional va deveni funcțional începând cu grupa mijlocie din grădiniță și este obligatorie pe tot parcursul învățământului preuniversitar.

IX. Cu privire la orientarea școlară, la finalizarea clasei a VIII-a, consilierul școlar și dirigintele va avea obligația să emită o recomandare de încadrare în educația secundară superioară, având caracter de orientare școlară pentru fiecare elev în parte. Recomandarea va fi emisă în baza unei evaluări specifice, care se va comunica și elevului și părinților acestuia. La elaborarea recomandării, vor fi consultate și cadrele didactice de la clasă. Recomandarea are un caracter orientativ în stabilirea opțiunilor celor mai potrivite profilului fiecărui elev și se include în portofoliul educațional.

X. Potrivit prezentului proiect de lege evaluările au fost reglementate în scopul de a integra, de a evalua, orienta, încuraja și optimiza învățarea precum și de a dezvolta capacitatea de autoevaluare a elevului. Evaluarea se centrează pe competențe, oferă feed-back real elevilor și stă la baza planurilor individuale de învățare. În acest scop, **Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare va înființa, în termen de 12 luni de la aprobarea prezentei legi, o bancă de instrumente de evaluare**

unică, având funcție orientativă pentru evaluare. Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare va răspunde de menținerea și actualizarea permanentă a băncii de instrumente.

La finalul grupei mari a grădiniței, cadrul didactic care a asigurat educația preșcolară va întocmi, în baza unei metodologii aprobate prin ordin al ministrului educației, un raport de evaluare a competențelor cognitive, emoționale și sociale ale copilului. Activitatea didactică pe parcursul clasei pregătitoare ține cont de constatările raportului, în sensul adaptării corespunzătoare a acesteia la nivelul de dezvoltare a copilului.

La finalul clasei pregătitoare și a clasei întâi, cadrul didactic responsabil va întocmi, în baza unei metodologii elaborate de Ministerul Educației, câte un **raport descriptiv de evaluare** a dezvoltării fizice, socioemoționale, cognitive, a limbajului și a comunicării, a abilităților de citit, scris și calcul matematic, precum și a dezvoltării capacităților și atitudinilor de învățare. Rapoartele descriptive de evaluare includ o secțiune care revine consilierului școlar și sunt semnate și de către acesta.

La finalul claselor a II-a, a IV-a și a VI-a, elevii susțin evaluări naționale scrise, obligatorii: limbă și comunicare, matematică și științe, în baza unei metodologii elaborate de Ministerul Educației. Proba de limbă și comunicare cuprinde, pentru elevii din clasele cu predare în limbile minorităților naționale, și limba maternă. Rezultatele evaluărilor vor fi utilizate pentru elaborarea planurilor individualizate de învățare ale elevilor. Rezultatele evaluării și planurile individualizate de învățare se comunică părinților/ reprezentanților legali ai elevilor și sunt trecute în portofoliul educațional al elevului, reprezentând criteriu de evaluare a activității profesionale a cadrului didactic. Aceste evaluări includ și itemi de literație pentru evaluarea nivelului de alfabetizare funcțională a elevilor.

Evaluarea națională. Concursul de admitere în clasa a -IX-a. Prezentul proiect de lege schimbă paradigma tranziției de la învățământul secundar inferior la învățământul secundar superior prin reglementarea concursului de admitere. Unitățile de învățământ liceal cu statut de Colegiu național vor putea organiza concurs de admitere în clasa a IX-a învățământ liceal, pentru maximum 90% din numărul de locuri atribuite prin planul de școlarizare. Restul locurilor se vor ocupa prin repartitie computerizată, în urma susținerii evaluării naționale. În situația în care nu se vor ocupa toate locurile prin organizarea concursului de admitere, locurile rămase se vor ocupa prin repartitie computerizată, în urma susținerii evaluării naționale. Organizarea concursului și criteriile de admitere se vor stabili prin decizia Consiliului de administrație al unității de învățământ, care se publică pe site-ul instituției, la începutul fiecărui an școlar.

Absolvenții clasei a VIII-a care au participat la concursul de admitere și nu au fost admiși pot participa la evaluarea națională în vederea repartizării computerizate. Candidații declarați admiși la concurs pot fi organizați în clase de excelență. Colegiile naționale care înființează clase de excelență trebuie să obțină statutul de unitate pilot de excelență, prin ordin al ministrului educației. Procedura de acordare a statutului de unitate pilot de excelență se aprobă prin ordin al ministrului educației, la propunerea Centrului Național de Excelență.

Examenul național de bacalaureat

Absolvenții învățământului liceal primesc diploma de absolvire, foaia matricolă și, după caz, certificat de calificare profesională de nivel 3 sau 4, parte a portofoliului educațional, care atestă finalizarea studiilor liceale și care conferă dreptul de acces, în condițiile legii, în învățământul postliceal sau pe piața muncii. **Elevii care au promovat clasa a XII-a de liceu cu frecvență, respectiv clasa a XIII-a de liceu – frecvență redusă pot susține examenul național de bacalaureat.** Absolvenții învățământului liceal care susțin și promovează examenul național de bacalaureat dobândesc diplomă de bacalaureat, care le dă dreptul de acces în învățământul superior, în condițiile legii.

Examenul național de bacalaureat constă în susținerea următoarelor probe:

A - proba scrisă de evaluare a competențelor la disciplinele cuprinse în trunchiul comun - probă comună pentru elevii de la toate filierele, profilurile și specializările; aceasta constă într-o probă unică, prin care se evaluează competențele generale formate pe parcursul ciclului liceal la limba și literatura română, matematică, științe, istoria și geografia României și Europei și științe socio-umane.

B - două probe de evaluare a competențelor lingvistice la două limbi de circulație internațională. Rezultatul evaluării se exprimă prin nivelul de competență corespunzător Cadrului european comun de referință pentru limbi. Elevii care promovează, pe parcursul învățământului preuniversitar, examene cu recunoaștere internațională pentru certificarea competențelor lingvistice în limbi străine au dreptul la recunoașterea și echivalarea rezultatelor obținute la aceste examene, la cerere și conform unei metodologii aprobate prin ordin al ministrului educației;

C - proba de evaluare a competențelor digitale. Rezultatul evaluării se exprimă prin nivelul de competență, în raport cu standardele europene recunoscute în domeniu. Elevii care promovează, pe parcursul învățământului preuniversitar, examene cu recunoaștere europeană pentru certificarea competențelor digitale au dreptul la recunoașterea și la echivalarea rezultatelor obținute la aceste examene, la cerere și conform unei metodologii aprobate prin ordin al ministrului educației;

D - probă scrisă la Limba și literatura maternă - probă comună pentru elevii de la toate filierele, profilurile și specializările, care au urmat studiile liceale într-o limbă a minorităților naționale;

E - probe scrise, facultative, specifice profilului sau specializării, la alegerea candidatului, după cum urmează:

- a) pentru profilul real, specializarea matematică-informatică, din filiera teoretică, o probă scrisă din matematică și informatică cu accent pe competențele dezvoltate în cadrul acestei specializări;
- b) pentru profilul real, specializarea științele-naturii, din filiera teoretică, o probă scrisă din fizică, chimie și biologie cu accent pe competențele dezvoltate în cadrul acestei specializări;
- c) pentru profilul umanist, specializarea științe sociale, din filiera teoretică, o probă scrisă din istorie și științe socio-umane, cu accent pe competențele dezvoltate în cadrul acestei specializări;
- d) pentru profilul umanist, specializarea filologie, din filiera teoretică o probă scrisă din limba și literatura română și limba și literatura unei limbi de circulație internațională studiate, cu accent pe competențele dezvoltate în cadrul acestei specializări;
- e) pentru filiera profesională, o probă scrisă specifică domeniului de pregătire;
- f) pentru filiera vocațională, o probă specifică profilului sau specializării.

Examenul național de bacalaureat se consideră promovat de către absolvenții învățământului secundar superior, liceal, care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:

- a) au susținut proba de evaluare a competențelor lingvistice la două limbi de circulație internațională și proba de evaluare a competențelor digitale și au obținut cel puțin nivelul „independent”;
- b) au susținut proba scrisă de evaluare a competențelor la disciplinele cuprinse în trunchiul comun și au obținut cel puțin nota 6;
- c) au susținut probă scrisă la Limba și literatura maternă și au obținut cel puțin nota 6;

În urma promovării examenului național de bacalaureat, absolventului i se eliberează diploma de bacalaureat. Absolvenților de liceu care au susținut proba de evaluare a competențelor lingvistice la două limbi de circulație internațională și proba de evaluare a competențelor digitale li se eliberează certificate care atestă nivelul de competență lingvistică, respectiv nivelul de competență digitală. Eliberarea acestor certificate nu este condiționată de promovarea probelor scrise și practice. Proba scrisă, facultativă, specifică profilului sau specializării nu condiționează promovarea examenului de bacalaureat.

Absolvenților de liceu care au susținut proba scrisă, facultativă, specifică profilului sau specializării, li se eliberează certificate care atestă nivelul de competențe specifice profilului sau specializării corespunzător probei susținute. În situația în care absolvenții studiilor liceale nu au susținut/nu au promovat examenul național de bacalaureat, aceștia pot beneficia de cursuri de pregătire, organizate la nivelul unităților de învățământ liceal, precum și la nivelul instituțiilor de învățământ superior acreditate. Fiecare absolvent poate beneficia o singură dată de finanțare pentru a participa la cursurile de pregătire pentru examenul național de bacalaureat. Cursurile de pregătire în vederea promovării examenului național de bacalaureat, aprobate de Ministerul Educației, se desfășoară potrivit unei metodologii aprobate prin ordin al ministrului educației. Pentru anumite filiere, profile, specializări sau calificări, stabilite de Ministerul Educației, absolvenții învățământului liceal pot susține un examen de certificare a calificării, separat de examenul de bacalaureat.

XI. Statul sprijină copiii și tinerii capabili de excelență atât în unități de învățământ, cât și în unități pilot de excelență. Astfel, potrivit prezentului proiect, în fiecare județ și în municipiul București, colegiile naționale vor putea funcționa ca unități pilot de excelență, coordonate din perspectiva promovării excelenței în educație de Centrul Național pentru Excelență (C.N.E.), prin DJIP/DMBIP. În unitățile pilot de excelență, se vor putea desfășura activități suplimentare de învățare cu elevii capabili de excelență. Elevii înscriși în formațiunile de studiu din aceste unități beneficiază de programe educative care le respectă particularitățile de învățare și de orientare a excelenței. Aceste programe sunt de aprofundare a învățării, de grupare pe abilități, de îmbogățire a curriculumului cu noi domenii, de mentorat și transfer de competență, de accelerare a promovării, conform ritmului individual de învățare.

Absolvenții clasei a VIII-a vor putea fi înscriși în clasa a IX-a, fără susținerea evaluării naționale sau a concursului de admitere la colegiul național și peste numărul maxim de elevi cuprins în acea formațiune/clasă, dacă au obținut, pe parcursul gimnaziului, premiul I la etapa națională a olimpiadelor școlare organizate și finanțate de Ministerul Educației sau au obținut premiile I, II sau III la competiții internaționale recunoscute de Ministerul Educației.

Elevii cu performanțe deosebite la olimpiadele naționale sau la competițiile internaționale vor putea fi înscriși la filiera/profilul/specializarea care corespunde specificului olimpiadei naționale/competiției internaționale. Lista privind corespondența specificului olimpiadei naționale/competiției internaționale cu filiera/profilul/specializarea la care se face înscrierea se aprobă anual prin ordin al ministrului educației.

XII. Ministerul Educației va organiza la nivelul sistemului național de învățământ programe de pilotare. În unitățile pilot, organizate pentru pilotarea experimentală și de aplicație și pentru pilotarea unor modele noi sau alternative de educație, procesul de învățământ se va putea desfășura prin aplicarea unui alt tip de structură a învățământului preuniversitar, alt curriculum, alt tip de evaluare, alt tip de admitere în ciclul secundar superior, alt tip de management al unității de învățământ preuniversitar, alt sistem de finanțare, altă structură a anului școlar decât cele stabilite de prezenta lege, precum și utilizarea unor manuale și resurse școlare inovative. Acest tip de pilotare poate include și modele educaționale bilingve, care vizează studiul în limba română și o limbă de circulație internațională, începând cu învățământul primar.

Vor putea fi unități pilot de excelență Colegiile Naționale, în cadrul cărora vor funcționa clase de excelență, în conformitate cu prevederile unei metodologii aprobate prin ordin al ministrului educației. Unitățile pilot pentru excelență vor fi coordonate și sprijinite metodologic de C.N.E. Procedura de pilotare poate fi inițiată de Ministerul Educației, de unități de învățământ sau de consorții școlare ori de către DJIP/DMBIP .

XIII. Prin prezentul proiect de lege se reglementează și cuantumul minim al burselor astfel:

- a) bursa de excelență olimpică I/internațională – 1.000 lei/luna;
bursa de excelență olimpică II/națională – 700 lei/luna;
- b) bursă de performanță școlară – 500 lei/luna;
- c) bursă profesională – 300 lei/luna;
- d) bursă socială – 300 lei/luna.

De aceste burse vor beneficia elevii de la cursurile cu frecvență din învățământul preuniversitar de stat, iar de bursele de excelență olimpică vor beneficia și elevii din învățământul preuniversitar particular acreditat.

Fondul pentru burse se alocă unităților de învățământ de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Educației, în funcție de numărul de elevi de la învățământul cu frecvență. Fondul pentru burse nu poate fi folosit cu altă destinație. Autoritățile publice locale pot suplimenta fondul de burse al școlii.

XIV. Elevii din învățământul preuniversitar acreditat/autorizat vor beneficia în continuare de gratuitate la serviciile publice de transport local, județean, interjudețean- rutier, naval, cu metroul, precum și feroviar la toate categoriile de trenuri, clasa a II-a, pe tot parcursul anului calendaristic.

XV. Potrivit prezentului proiect de lege, Ministerul Educației va derula programe de reducere a abandonului școlar în cadrul unui Plan Strategic Integrat de Reducere a Abandonului Școlar, reevaluat în etape, din 5 în 5 ani. Planul Strategic Integrat de Reducere a Abandonului Școlar reprezintă un ansamblu organizat de activități și servicii instituite în scopul reducerii abandonului școlar și a ratei de părăsire a sistemului de învățământ, indiferent de nivelul de educație la care preșcolarul/elevul se află și se aprobă prin hotărâre de guvern, inițiată de Ministerul Educației. Începând cu anul școlar 2022-2023, anual, direcțiile județene de învățământ preuniversitar vor publica situația privind abandonul școlar de la nivel județean, pentru fiecare unitate de învățământ preuniversitar.

XVI. Începând cu anul școlar 2022-2023, la nivelul sistemului național de învățământ, se va derula Programul Național Integrat “Masă Sănătoasă în școli 2022-2027”, pentru sprijinirea participării la educație a tuturor copiilor. Includerea unităților de învățământ preuniversitar în program se va realiza pe baza unor criterii aprobate de Ministerul Educației și vor fi prioritizate școlile cu vulnerabilitate mare și medie din perspectiva abandonului școlar.

Direcțiile județene de învățământ preuniversitar vor transmite Ministerului Educației trimestrial și ori de câte ori este nevoie, indicatorii de eficiență și impact pentru Programul Național integrat “Masă sănătoasă în școli 2022-2027 ”, precum și modul în care acesta este derulat.

XVII. Programele de formare inițială pentru cadrele didactice vor include și un modul pedagogic de alfabetizare funcțională.

Se va înființa Programul național de formare a cadrelor didactice în vederea creșterii nivelului de alfabetizare funcțională a elevilor. Derularea Programului va fi reglementată prin hotărâre de Guvern inițiată de Ministerul Educației, la propunerea Centrului Național pentru Formare și Dezvoltare în Cariera Didactică.

Nivelul de alfabetizare funcțională a beneficiarilor primari ai educației va fi evaluat periodic prin teste online, corespunzător fiecărui nivel și fiecărei clase. Aceste evaluări vor fi realizate prin Platforma națională de alfabetizare funcțională care include teste realizate conform standardelor de alfabetizare funcțională, corelate cu profilul absolventului, pentru clasele de început de ciclu gimnazial și liceal, respectiv pentru clasele a V-a și a IX-a.

Datele colectate prin aceste evaluări vor fi cuprinse într-un raport care se dă publicității anual de Ministerul Educației.

XVIII. Finanțarea cheltuielilor pentru educație, la nivelul sistemului național de învățământ preuniversitar și superior, cu toate componentele sale de asigurare a funcționării, va reprezenta, anual, minimum 15% din cheltuielile bugetului general consolidat.

Statul asigură finanțarea de bază pentru antepreșcolarii, preșcolarii și elevii din unitățile de învățământ preuniversitar de stat, pentru antepreșcolarii, preșcolarii și elevii din unitățile de învățământ particulare și cel confesionale, acreditate, pentru învățământul obligatoriu.

Finanțarea se face în baza și în limitele costului standard per elev, per preșcolar sau per antepreșcolar, precum și pe baza costului standard per formațiune de studiu, după caz, conform metodologiei elaborate de Ministerul Educației și aprobate prin hotărâre de Guvern. Costul standard per elev pentru unitățile de învățământ defavorizate, stabilite anual prin ordin al ministrului educației, la propunerea CNFIP, poate fi suplimentat cu **25%**.

Finanțarea se face pe baza și în limitele costului standard per beneficiar direct. În situația în care numărul de beneficiari direcți la nivelul unei formațiuni de studiu este sub numărul minim prevăzut de lege și există o singură clasă pe nivel, finanțarea se asigură per formațiune de studiu.

Costul standard se suplimentează **cu 25%** pentru unitățile de învățământ care fac parte din consorții școlare sau consorții de învățământ dual, constituite din unități de învățământ din mediul urban și rural.

Pentru unitățile de învățământ preuniversitar, școlile din spital, înființate în cadrul instituțiilor de învățământ superior de medicină și farmacie, finanțarea pentru cheltuielile prevăzute la alin.(2) se asigură, pentru perioada în care antepreșcolarul/ preșcolarul/ elevul este înscris la școala din spital,

și pentru unitățile de învățământ preuniversitar în care sunt înscriși antepreșcolari/ preșcolari/ elevi cu CES integrați în învățământul de masă (care beneficiază de nivelele de intervenție 3-4) cel puțin la nivelul costului standard per antepreșcolar/preșcolar/elev majorat cu **100%** în baza contractului complementar.

Pentru unitățile de învățământ preuniversitar în care sunt înscriși antepreșcolari/ preșcolari/ elevi care beneficiază de nivelele de intervenție 1-2 în conformitate cu dispozițiile art. 51(elevii cu CES integrați în învățământul de masă), se asigură o finanțare, prin transferuri de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Educației, cel puțin la nivelul costului standard per antepreșcolar/preșcolar/elev majorat cu 75%.

B. Statutul și cariera personalului didactic

XIX. Prezentul proiect de lege a învățământului preuniversitar instituie profilul profesional și rolul cadrului didactic, elemente cheie pentru asigurarea unei educații adaptate nevoilor elevilor.

Totalitatea competențelor, cunoștințelor, aptitudinilor și atitudinilor formează profilul cadrului didactic. Profilul cadrului didactic este adaptat pe etape ale carierei și pe niveluri de învățământ și are la bază setul de standarde de calitate pentru programele de formare inițială cu accent pe pregătire practică eficientă, flexibilitate și sprijin pentru debutul în carieră. Profilul cadrului didactic va fi realizat de către Centrul Național de Formare și Dezvoltare în Cariera Didactică (CNFDCCD) în colaborare cu Corpul de mentorat și licențiere în cariera didactică. Profilul de competențe pentru cadrul didactic va avea valoare instrumentală pentru formarea inițială și continuă și pentru managementul în cariera didactică. Rolul cadrului didactic este adaptat pentru satisfacerea cerințelor actuale ale elevilor.

Profesorul va fi:

- autor al procesului de predare- învățare;
- facilitator al învățării;
- mentor al elevilor;
- conector între toți beneficiarii procesului de educației, direcți sau indirecti;
- inovator în educație;

XX. Prin noua Lege a învățământului preuniversitar se înființează Centrul Național pentru Formarea și Dezvoltarea Carierei Didactice, ca instituție publică de interes național cu atribuții în realizarea cartografierii nevoilor de formare, dezvoltarea curriculumului de formare, formarea formatorilor și corelarea acestora cu sistemul de evaluare a cadrelor didactice, cu strategiile și politicile naționale și cu nevoile specifice comunităților educaționale, punând în aplicare un obiectiv important din România educată care privește nevoia de armonizare a „instituțiilor/structurilor cu atribuții în zona managementului carierei didactice, atât din perspectiva formării continue cât și a evaluării, recrutării și motivării etc. Pe zona de formare continuă și resurse pentru cadrele didactice, este importantă dezvoltarea structurilor județene existente concomitent cu instituirea unei structuri la nivel național care să asigure pe de o parte cartografierea nevoilor, dezvoltarea curriculumului de formare și formarea formatorilor și, pe de altă parte, corelarea acestora cu sistemul de evaluare a cadrelor didactice, cu obiectivele naționale și cu nevoile specifice comunităților educaționale".

CNFDCD și structurile teritoriale ale acestuia devin astfel centre de resurse, asistență educațională și managerială pentru personalul didactic și sunt furnizori de formare continuă și un pilon central pentru dezvoltarea profesională a personalului didactic, de conducere, de îndrumare și control și recalificarea profesională, fundamentate pe standardele profesionale pentru profesia didactică, standarde de calitate și competențe profesionale.

Activitățile din cadrul stagiilor de practică pentru ocuparea unei funcții didactice vor fi coordonate de Corpul de mentorat și licențiere în cariera didactică în baza unei metodologii elaborate de Ministerul Educației. Corpul de mentorat și licențiere în cariera didactică va avea un rol esențial în desfășurarea activităților din cadrul stagiilor de practică și în analiza portofoliului profesional al cadrelor didactice.

XXI. Prezentul proiect de lege schimbă fundamental accesul la carieră didactică: se introduce instituția juridică a „debutului în stagiatura didactică” și se introduce examenul de licențiere pentru cariera didactică, conform Proiectului România Educată, fiind reglementate obligațiile de stabilirea a unui profil de competențe definit unitar, făcând astfel legătura între cele două examene ale candidatului la cariera didactică – absolvirea programului de formare inițială și cel de licențiere în cariera didactică.

Debutul în stagiatura didactică va avea loc după parcurgerea formării inițiale: masteratul didactic, dubla specializare sau practica pedagogică, cei trei piloni de formare inițială din Proiectul România educată. În același timp se va asigura și flexibilitatea la accesul în cariera didactică pentru absolvenții învățământului superior care nu au parcurs formarea inițială de specialitate, dar ulterior stagiaturii didactice sub îndrumarea unui mentor susțin la examenul de licențiere în cariera didactică o probă scrisă suplimentară din pedagogie. La finalizarea programului de formare inițială, absolventul va susține un examen de certificare, în urma promovării acestuia dobândind calitatea de profesor/cadru didactic stagiar. Pe parcursul perioadei de stagiatură didactică se pune accent pe practica didactică la clasă și pe analiza rezultatelor învățării la elevi. Accent pe întărirea institutiei mentoratului.

Debutul în profesie se va realiza după parcurgerea stagiaturii didactice, la finalul căreia profesorul/cadru didactic stagiar va susține examenul de licențiere pentru cariera didactică, care cuprinde două componente de evaluare sumativă: raportul de evaluare a stagiului practic și un examen scris. Examenul național de licențiere în cariera didactică este organizat de Ministerul Educației, conform unei metodologii aprobate prin ordin al ministrului educației.

Stagiarii care promovează examenul de licențiere în cariera didactică dobândesc titlul de profesor/cadru didactic cu drept de practică în învățământul preuniversitar. Pentru ocuparea funcțiilor didactice este necesară efectuarea stagiaturii didactice cu durata de un an școlar, realizată într-o unitate de învățământ. Pot fi titulari cei care au promovat examenul de licențiere în învățământ, au promovat concursul unic la nivel național (examenul de titularizare promovat cu nota 7) și au ocupat un post didactic vacant publicat pentru angajare pe perioadă nedeterminată, prin concursul unic la nivel național. **Noua lege stabilește faptul că un post didactic este constituit din cel puțin o jumătate de normă didactică.**

XXII. În vederea sprijinirii procesului educational printr-o abordare interdisciplinară a nevoilor copilului/elevului se va institui posibilitatea încadrării în sistemul de învățământ a specialiștilor din alte domenii fundamentale ale dezvoltării copilului, sănătate, consiliere/evaluare psihologică și asistență socială.

De asemenea, prezentul proiect reglementează faptul că evoluția în carieră va fi însoțită în mod direct de creșterea complexității rolurilor didactice și de asocierea cu noi responsabilități. Rolurile suplimentare (mentor, formator, evaluator) aduc stimulente suplimentare pentru cadrele didactice calificate (modificări în modul de încadrare, salarizare, normare). Evoluția în carieră se va realiza plecând de la profesor stagiar și profesor debutant către gradul didactic II, gradul didactic I și titlul de profesor emerit, cu întărirea elementelor practice asigurate prin Corpul de mentorat și licențiere în cariera didactică și cu transformarea portofoliului didactic într-un instrument cu rol formativ, dar și de dovedire a competențelor pentru evoluția în carieră. Analiza portofoliului profesional, recomandarea Corpului de mentorat și licențiere în cariera didactică privind profilul cadrului didactic precum și inspecția școlară specială realizate de inspectorii din cadrul direcțiilor județene de învățământ preuniversitar și Corpul de mentorat și licențiere în cariera didactică fiind principalii piloni în obținerea gradelor didactice II, I și a titlului de profesor emerit.

Au fost restructurate modalitățile de evaluare a progresului în carieră cu deplasarea accentului de la pregătirea academică pe dovezi autentice ale activității didactice, în relație cu profilul de competențe al profesorilor (observația la clasă, interviu între profesor și evaluator, autoevaluarea profesorului, analiza portofoliului profesorului, valorificarea rezultatelor evaluărilor periodice.

XXIII. Prezentul proiect de lege aduce schimbări importante în ceea ce privește salarizarea cadrelor didactice. În conformitate cu principiul importanței sociale a muncii, salarizarea cadrului didactic stagiar și debutant din sectorul educației se realizează în raport cu complexitatea, responsabilitatea și nivelul studiilor, într-un quantum egal cu salariul mediu brut pe economie din anul bugetar încheiat.

XXIV. Se vor asigura formarea inițială și continuă a profesorilor, în acord cu flexibilizarea curriculară, cu măsurile de digitalizare și cu dezvoltarea competențelor-cheie, în acord cu proiectul România Educată. Conform prezentului proiect, dezvoltarea profesională a personalului didactic, de conducere, de îndrumare și control și recalificarea profesională sunt fundamentate pe standardele profesionale pentru profesia didactică, standarde de calitate și competențe profesionale, având următoarele finalități generale:

- a) actualizarea și dezvoltarea competențelor în domeniul de specializare corespunzător profilului funcției didactice ocupate, precum și în domeniul psihopedagogic și metodic;
- b) dezvoltarea competențelor pentru evoluția în cariera didactică, prin sistemul de pregătire și obținere a gradelor didactice;
- c) dobândirea sau dezvoltarea competențelor de conducere, de îndrumare și control;
- d) dobândirea de noi competențe, prin programe de conversie pentru noi specializări și/sau ocuparea de noi funcții didactice, altele decât cele ocupate în baza formării inițiale;

e) dobândirea de competențe digitale și de predare prin instrumente digitale pentru utilizarea noilor tehnologii și a resurselor educaționale deschise;

f) dobândirea de competențe și abilități sociale prin/pentru consilierea educațională și orientarea în carieră și educația adulților;

g) dobândirea de competențe de comunicare în limbi de circulație internațională;

h) dezvoltarea și extinderea competențelor transversale privind interacțiunea și comunicarea cu mediul social și cu mediul pedagogic, asumarea de responsabilități privind organizarea, conducerea și îmbunătățirea performanței strategice a grupurilor profesionale, autocontrolul și analiza reflexivă a propriei activități.

Valorile și principiile statuate în România Educată au fost integrate în ansamblul activităților profesorului, având în vedere faptul că acesta este formator de caractere și nu simplu transmițător de cunoștințe.

Potrivit prezentului proiect de lege, profesorul va integra în procesul de predare-învățare:

- sprijinirea excelenței și motivarea acestora în învățare, în sensul atingerii potențialului maxim al fiecărui elev, astfel încât acesta să-și descopere abilitățile, talentele și să și le fructifice;
- respectarea normelor privind echitatea astfel încât să asigure și să respecte dreptul fiecărui elev de a avea șanse egale de acces și de progres în educație, dar și de finalizare a studiilor;
- promovarea diversității ca resursă de învățare pentru a genera elevilor atitudini incluzive și tolerante;
- respectarea normelor privind integritatea, astfel încât să ofere elevilor un set de repere valorice, axiologice, pe tot parcursul educațional. Personalul didactic are obligația să transmită cunoștințe și valori în egală măsură;
- exercitarea cunoștințelor și competențelor cu profesionalism astfel încât procesul de predare-învățare să fie de înaltă calitate, cu respectarea principiilor eticii și deontologiei;
- stăruința în pregătirea profesională permanentă pentru atingerea potențialului maxim profesional;
- acordarea respectului reciproc și sprijinului în îndeplinirea obligațiilor profesionale;
- promovarea respectului prin educație, pentru însușirea de către elevi a valorilor și principiilor dintr-o societate democratică;
- comunicarea transparentă în evaluare pentru a asigura o încredere ridicată a beneficiarilor actului de predare învățare;
- colaborarea și construirea unui parteneriat cu familia în procesul de educația a elevului, respectiv pentru dezvoltarea lui fizică, intelectuală și morală, ca principal instrument al realizării unui sistem de educație deschis;
- contribuirea la starea de bine a elevilor astfel încât să faciliteze accesul la consiliere școlară și vocațională tuturor elevilor;
- flexibilitatea în procesul și în parcursul educațional astfel încât școala să ofere un răspuns corect diversității beneficiarilor și comunităților de învățare;
- respectarea atribuțiilor prevăzute în fișa postului prin manifestarea unei atitudini proactive, de perfecționare permanentă prin participarea la activitățile de formare continuă.

În activitatea sa, personalul didactic va pune în prim plan respectarea interesului superior al antepreșcolarului/preșcolarului/elevului. Personalul didactic va fi obligat să se abțină de la orice activitate care aduce atingere valorilor și principiilor care guvernează sistemul național de învățământ, acesta trebuie să reprezinte un model de etică și integritate pentru elevi și societate. **Pentru a asigura obiectivitatea în activitatea de predare și evaluare la clasă, personalului didactic îi este interzis să desfășoare meditații cu elevii de la clasă**, având ca obligație de diligență să depună eforturi în vederea eliminării necesității pregătirii suplimentare pentru atingerea profilului de competențe de la absolvenții ciclului în care predă. Fapta de a desfășura meditații cu elevii de la clasă este prevăzută ca fiind abatere disciplinară și este sancționată.

XXV. Pentru respectarea interesului superior al elevului și pentru că realitatea socială impune acest lucru, se definesc ca fiind abateri disciplinare faptele de: violență fizică, abuz emoțional precum și orice activități care pot pune în pericol sănătatea și integritatea fizică sau psihică a antepreșcolarilor/preșcolarilor/elevilor. În situația aplicării sancțiunii disciplinare cu desfacerea contractului individual de muncă pentru fapte referitoare la acte de violență fizică, abuz emoțional și orice activități care pot pune în pericol sănătatea și integritatea fizică sau psihică a antepreșcolarilor/preșcolarilor/elevilor, **pentru o perioadă de 10 ani persoana sancționată nu poate exercita nicio activitate didactică în sistemul de învățământ**, cu pierderea calității de titular în învățământ.

XXVI. În ceea ce privește pensionarea personalului didactic, acesta beneficiază de pensie în condițiile prevăzute de legislația de asigurări sociale și pensii care reglementează sistemul public de pensii. În termen de 30 de zile calendaristice anterior împlinirii condițiilor de vârstă standard și a stagiului minim de cotizare pentru pensionare, personalul didactic poate opta pentru continuarea executării contractului individual de muncă până la împlinirea vârstei standard de pensionare prevăzută de lege pentru bărbați, respectiv vârsta de 70 de ani. Angajatorul nu poate îngrădi sau limita acest drept.

C. Arhitectura de sistem

XXVII. Arhitectura administrativă de coordonare a sistemului național de învățământ este esențială pentru implementarea coerentă a măsurilor din Legea învățământului preuniversitar. În acest context, **Ministerul Educației, are rol de elaborare și implementare a politicii naționale** în domeniul învățământului preuniversitar, drept de inițiativă și de execuție în domeniul politicii financiare și al resurselor umane din sfera educației și **va fi sprijinit în activitatea sa de structuri specializate pe următoarele 4 domenii:**

- Elaborarea și monitorizarea politicilor publice din educație, definind totodată obiectivele și țintele naționale de politică publică și monitorizând translatarea acestora la nivel județean și atingerea lor. Aceasta ar trebui să dețină corespondenți în plan local, printr-o rețea adecvată de statisticieni cu acces la datele și competențe de analiză și interpretare a acestora.
- Administrarea rețelei școlare din perspectiva infrastructurii, resursei umane și asigurării sprijinului necesar în derularea activităților educaționale și de management.

- Realizarea, monitorizarea aplicării și revizuirea curriculumului național, organizarea evaluărilor și examenelor naționale, repere metodologice pentru zona de curriculum și evaluare etc.
- Formarea continuă și asigurarea resurselor educaționale pentru întreg personalul din sistemul de educație preuniversitar. Totodată, se va asigura consiliere și orientare în sfera proiectelor și activităților care implică parteneriate sau accesarea de fonduri private, naționale sau europene.

XXVIII. În subordinea Ministerului Educației se vor înființa:

1. Unitatea Executivă pentru Suport, Mentenanță și Asistență Tehnică pentru Digitalizare, instituție publică cu personalitate juridică, cu finanțare de la bugetul de stat și din venituri proprii, cu responsabilități în:

- formarea utilizatorilor de tehnologie digitală din sistemul național de învățământ preuniversitar;
- digitalizarea proceselor și asistență în furnizarea de soluții pentru probleme informatice la nivel hardware și software, în condițiile prevăzute de lege, inclusiv prin folosirea de colaboratori externi, angajați pe bază de contract civil, experți în IT, remunerați conform legii.

2. Direcțiile Județene de Învățământ Preuniversitar/a Municipiului București, servicii publice deconcentrate aflate în subordinea Ministerului Educației, cu personalitate juridică, formate prin reorganizarea Inspectoratelor Școlare Județene/Municipiului București și prin comasarea cu Centrele Județene de Resurse și Asistență Educațională/ Centrul Municipiului București de Resurse și Asistență Educațională, prin preluarea activităților și structurilor de la aceste instituții. DJIP vor funcționa cu atribuții privind inspectia de specialitate, organizarea de sistem, gestionarea mobilității personalului didactic, evoluția în carieră- gradele didactice și titlul didactic de profesor emerit și alte atribuții administrative privind organizarea procesului de învățământ și sunt conduse de directori generali numiți prin ordin al ministrului educației, în urma susținerii unui concurs de selecție. Directorul va încheia contract de management cu ministrul educației pe perioada mandatului demnitarului.

3. Autoritatea Națională pentru Inspecție Școlară și Asigurarea Calității, instituție publică de interes național, cu personalitate juridică, aflată în subordinea Ministerului Educației, finanțată integral de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Educației. În cadrul Autorității va funcționa Comisia Națională pentru Inspecție Școlară cu prerogative de verificare a respectării normelor de etică și deontologie profesională de către cadrele didactice. Autoritatea va fi condusă de un Președinte cu rang de secretar de stat și va avea următoarele atribuții principale: inspectia școlară generală a unităților de învățământ preuniversitar, inspectia tematică și evaluarea calității, asigură respectarea normelor de etică și realizează procesul de evaluare a calității. Personalul Autorității va fi format din personal de specialitate, inspectori școlari care au gradul didactic I și personal contractual.

4. Centrul Național pentru Formare și Dezvoltare în Cariera Didactice, instituție publică de interes național, finanțată de la bugetul de stat și din venituri proprii, în subordinea Ministerului Educației având ca scop: formarea continuă și asigurarea resurselor educaționale pentru întreg personalul din

sistemul de educație preuniversitar, realizarea cartografierii nevoilor, dezvoltarea curriculumului de formare, formarea formatorilor și corelarea acestora cu sistemul de evaluare a cadrelor didactice, cu strategiile și politicile naționale și cu nevoile specifice comunităților educaționale, organizarea și furnizarea de formare continuă pentru personalul didactic, de conducere, îndrumare și control, precum și pentru personalul didactic auxiliar din învățământul preuniversitar. CNFDCD funcționează cu structuri teritoriale, cu personalitate juridică, constituite la nivel județean, prin reorganizarea Caselor Corpului Didactic și preluarea activităților și structurilor acestor instituții, prin ordin al ministrului educației. Organizarea și funcționarea CNDCD se aprobă prin ordin al ministrului educației în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi.

5. Se reorganizează Centrul Național pentru Politici și Evaluare în Educație și se înființează Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare și Institutul pentru Științele Educației, prin preluarea activității și structurilor specializate de la Centrul Național pentru Politici și Evaluare în Educație, care se desființează, ambele instituții cu un rol complementar în realizarea, monitorizarea aplicării și revizuirea curriculumului național, organizarea evaluărilor și examenelor naționale, repere metodologice pentru zona de curriculum și evaluare.

6. Se înființează Centrul Național pentru Învățământ Profesional și Profesional Dual, ca organ de specialitate în subordinea Ministerului Educației, instituție publică cu personalitate juridică prin reorganizarea Centrului Național de Dezvoltare a Învățământului Profesional și Tehnic, care se desființează.

7. Se înființează Centrul Național pentru Educație Incluzivă, instituție publică, de interes național, în subordinea Ministerului Educației, cu personalitate juridică, cu buget propriu de venituri și cheltuieli, finanțată din venituri proprii și din subvenții de la bugetul de stat.

D. Reformă management și guvernanță unități de învățământ

XXIX. Unitățile de învățământ preuniversitar de stat cu personalitate juridică vor fi conduse de:

- consiliile de administrație,**
- directori, directori adjuncți și directori administrativi.**

În exercitarea atribuțiilor ce le revin, consiliile de administrație și directorii vor conlucra cu Comisia pentru Asigurarea Calității și Comisia pentru Formare și Dezvoltare în Cariera Didactică, cu consiliul profesoral, cu comitetul de părinți și cu autoritățile administrației publice locale.

Consiliul profesoral al unității de învățământ va fi format din totalitatea cadrelor didactice din unitatea de învățământ cu personalitate juridică, va fi prezidat de către director și se va întruni lunar sau ori de câte ori este nevoie, la propunerea directorului sau la solicitarea a minimum o treime dintre membrii personalului didactic.

Potrivit prezentului proiect, **Comisia pentru Asigurarea Calității** va elabora și coordona aplicarea procedurilor și activităților de evaluare și asigurare a calității, va analiza rapoartele întocmite cu ocazia inspecțiilor generale și tematice și va formula propuneri de îmbunătățire a calității educației la nivelul unității de învățământ.

De asemenea, **Comisia pentru Formare și Dezvoltare în Cariera Didactică** este organismul care va identifica nevoile de formare continuă ale personalului didactic, programele și proiectele destinate formării continue a personalului didactic și monitorizează activitatea cadrelor didactice stagiare, evoluția în carieră a cadrelor didactice, participarea personalului didactic la programe și proiecte de formare continuă, precum și progresul elevilor în urma participării cadrelor didactice la programele și cursurile de formare continuă.

În cazul unităților de învățământ cu personalitate juridică cu mai puțin de 300 de elevi sau mai puțin de 300 de antepreșcolari, preșcolari și elevi, și Comisiile pentru Asigurarea Calității și pentru Formare și Dezvoltare în Cariera Didactică se pot constitui la nivelul a două unități de învățământ apropiate.

XXX. Potrivit prezentului proiect de lege, guvernanta sistemului national de învățământ va fi realizată de Ministerul Educației, instituțiile și autoritățile din subordinea și coordonarea acestuia, de unitățile de învățământ preuniversitar de stat, particulare și confesionale autorizate/acreditate, în colaborare cu alte autorități ale administrației publice și instituții cu atribuții în domeniul educației, cu respectarea principiului parteneriatului social.

Managementul unităților de învățământ este orientat pe valori, creativitate, capacități cognitive, capacități volitive și capacități acționale, cunoștințe fundamentale și cunoștințe, competențe și abilități de utilitate directă, în profesie și în societate

Se va defini profilul profesional al managerului școlar. Astfel, recrutarea, formarea și evaluarea managerilor școlari **se va realiza în baza standardelor profesionale care formează profilul profesional al managerului școlar**, aprobate prin ordin al ministrului educației în termen de 3 luni de la intrarea în vigoare a legii.

Managementul și guvernanta sistemului de învățământ la nivel local se realizează prin:

- a) **Funcțiile de conducere de la nivelul direcțiilor generale de învățământ preuniversitar:** director general, director general adjunct, inspectorii școlari de îndrumare și control și funcțiile de conducere de la nivelul birourilor teritoriale ANISAC; șeful biroului teritorial;
- b) **Managerii școlari de la nivelul unității de învățământ preuniversitar:** director, director adjunct, director administrativ;
- c) **Funcțiile de îndrumare și de control din învățământul preuniversitar,** inspectorii școlari din cadrul direcțiilor generale de învățământ preuniversitar și birourilor teritoriale ANISAC și alte funcții stabilite prin hotărâre a Guvernului;
- d) **Alte funcții de conducere din unități conexe ale învățământului preuniversitar potrivit specificului acestora,** stabilite prin reglementări ale Ministerului Educației.
- e)

Se instituie, pentru prima dată obligativitatea parcurgerii unui program de formare inițială de către managerul școlar, în prima săptămână de la preluarea mandatului educational, indiferent dacă acesta a mai exercitat anterior alte mandate educaționale/ contracte de management. **Managerul**

școlar care exercită primul mandat management este consiliat în activitate de un mentor pentru management educațional.

Se înființează Corpul Managerilor Educaționali, format din mentorii pentru management educational, organism de specialitate aflat în coordonarea Ministerului Educației.

- Scopul acestui Corp este acela de a dezvolta politicile publice din educație, derularea activității de mentorat pentru directorii aflați la început de carieră și de a asigura monitorizarea, evaluarea și respectarea principiilor etice și a conduitei deontologice în managementul școlar. Corelat cu aceste măsuri, Centrul Național pentru Formare și Dezvoltare în Cariera Didactică va înființa un Program Național de formare a mentorilor educaționali. Selecția persoanelor care vor face parte din Corpul Managerilor Educaționali se realizează prin concurs public.

Schimbarea procedurii de recrutare a directorilor, directorilor adjuncți și directorilor administrativi, bazată pe un proces complex de selecție și cuprinde următoarele etape:

- **evaluare motivațională** în cadrul căreia se testează capacitățile și aptitudinile personale ale candidatului; evaluarea motivațională se realizează de comisia de concurs **împreună cu specialiști în psihometrie**;
- **probă scrisă** ;
- **interviu**.

Recrutarea pentru ocuparea funcțiilor de director și de director adjunct se realizează prin concurs public, național, organizat prin direcțiile județene de învățământ preuniversitar, sub coordonarea Ministerului Educației, conform unei metodologii aprobate prin ordin al ministrului educației. În urma promovării concursului, directorul încheie contract de management educațional cu directorul general al direcției județene de învățământ preuniversitar, al cărui conținut este aprobat prin ordin al ministrului educației.